

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Apie Dramaturgus, Kung Fu Pandą ir kitus balandžio scenarijus

2014-04-03

ŽURNALAS: METAI

TEMA: Dramaturgija

AUTORIUS: Dainius Dirgėla

DATA: 2014-04

*iš ledo vanduo
pavasaris po žiemos
kaskart vis kitoks*

Kadaise parašiau šį trieilį žiūrėdamas, kaip Vilnelės, o gal Ratnyčėlės vanduo sraunia srove tirpdo ledines vandens formas. Suspausti į tris eilutes akimirką su visomis mintimis paskutiniaisiais metais tapo taip įprasta. Tik ne visada paprasta. Tad kai „Metų“ redaktorius paprašė parašyti esė balandžio numeriui, supratau, kad bus ir neįprasta, ir nepaprasta. Bet jeigu įmanoma akimirką su visomis mintimis suspausti į tris eilutes, vadinasi, turėtų būti galima tą akimirką su visomis mintimis ir išskleisti. Taip bebendant gal ir kokią specialią teksto kūrimo programėlę pavyktų išrasti, panašią į *zip* ar *rar*, kuriomis sėkmingai suglaudiname arba išskleidžiame įvairiausias kompiuterines bylas.

Ar tikrai kiekvienas pavasaris po žiemos kaskart vis kitoks?

Pavyzdžiui, šis ir pernykštis balandis. Pernai balandį iki ausų buvo sniego. To, kurio vardu poetas Marcelijus Martinaitis kadaise pavadino savo pirmąją poezijos knygą. Šiomet nebėra nei sniego, nei Marcelijaus.

Bet liko jo Kukutis ir K. B. įtariamas. Iš ledo vanduo...

Jau antrasis balandis, kai nebėra poeto Valdo Gedgaudo. Išėjo pernykščio žemiško kovo pabaigoje, prieš pat Velykas. Bet liko jo vakaras be žiburio, kario šešėlis ir vis stiprėjanti juoda – užtenka vien šių knygų pavadinimų, kad susimąstytum, kur baigiasi poezija ir prasideda tikroji mūsų gyvenimo Drama.

Iš ledo vanduo...

Balandis. Mėnuo, kurį kadaise gimė Vladimiras Leninas ir Adolfas Hitleris. Vieni didžiausių pasaulio Dramaturgų, kurie savo pjeses statė ne teatrų scenose, o tiesiog realiame gyvenime. Jų sumanytose scenose ir veiksmuose ne savo noru dalyvavo milijonai žmonių. Šį pavasarį jie vėl prisimenami naujo Dramaturgo kuriamos naujos Europos, o gal ir viso pasaulio Dramos kontekste. Iš ledo vanduo...

Dramą sugalvojo senovės graikai. Simboliška, kad šiuolaikinė, pati naujausia Drama vyksta beveik ten, kur ir gimė. Juk Krymas kadaise buvo antikinio pasaulio dalis. Pats Kryme buvau porą vasarų 1990–1991 m. Mes, Vilniaus universiteto klasikinės filologijos studentai, važiavome į archeologinę stovyklą Krymo Sevastopolyje, kuris kadaise antikos laikais buvo išėivių iš Graikijos įkurtas miestas-valstybė Chersonesas. Kartu su Maskvos ir Sankt Peterburgo universitetų istorijos ir archeologijos studentais kasinėjome praeitį.

Mūsų archeologinė stovykla buvo Sevastopolio kariniame miestelyje, ant paties Juodosios jūros kranto. Tada, atsirėmęs į apgriuvusią senojo Chersoneso rūmų koloną ir antikinių griuvėsių fone stebėdamas jūroje dreifuojantį tuo metu didžiausių sovietų lėktuvnešį, galvojau – kokia puiki dekoracija Dramai ar Filmui.

Praėjo tik dvidešimt su trupučiu metų ir kitas Dramaturgas iš savo vaizduotės tai perkėlė į realybę.

O tada, prieš dvidešimt su trupučiu metų, mes kasinėjome tą antikinę praeitį. Galbūt norėjome prisikasti iki pačių Dramos šaknų? Nežinau. Teatsimenu, kad atradome virš pat galvų kybančius žvaigždynus, nes šiltomis Krymo vasaros naktimis miegodavome po atviru dangumi. Atradome vyną trilitriniuose stiklainiuose, uždarytuose skardiniais dangteliais, kuriuose peiliu prakaldavome dvi skylės. Su rusais iš Maskvos ir iš Piterio kalbėdavomės tikrai ne apie karą ar politiką – Krymas tuomet visus mus labiau įkvėpė Poezijos, o ne Dramos žanrui. Iš ledo vanduo...

Tiesa, Kryme kadaise būta ir lietuvių Dramaturgų: iš pradžių Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kunigaikštis Algirdas, o paskui ir jo sūnėnas Vytautas Didysis darė savo tvarką Taurijos Chersonese. Iš Krymo ir totorius Vytautas Didysis į Trakus parsigabeno. Iš Krymo kibinai... Iš ledo vanduo...

Dar viena pavasario žinutė: V. P. – kandidatas į Nobelio Taikos premijos laureatus. Akivaizdu, kad Nobelio rašytojų premija sukurta rašytojams. O Nobelio Taikos premija sukurta Dramaturgams. Teliėka įsivaizduoti V. P., lesinantį taikos balandžius ir leidžiantį juos iš rankų. Visai kaip Popiežius. Arba kaip Jaunavedys, ką tik vedęs panelę Ukrainą...

Taikos balandžius prisimenu todėl, kad balandis. Taikos balandžiai ir kepti karveliai. Iš tikrųjų tai vienas ir tas pats. Tik istoriškai-kultūriškai-literatūriškai skirtingomis kryptimis išplėtoti mitai apie tą patį paukštį. Šiame kontekste dar viena į tris eilutes suspausta akimirka:

lesa duoną iš

---

rankų snapais kirsdami

taikos balandžiai

Kasdien žiūrėdamas įvairių televizijų žinias ir skaitydamas informaciją internete apie įvykius Ukrainoje ir Kryme, vis prisimenu smagų animacinių filmų herojų Kung Fu Pandą ir galvoje dėliojasi scenarijus: ...ir staiga ten, prie apgriuvusių antikinių senojo Chersoneso kolonų pasirodo Drakono karys Kung Fu Panda, ir baigiasi visa Dramaturgo V. P. kuriama Drama, ir Gėris nugali Blogį...

Ir galvoju: didieji Europos ir Užatlantės Dramaturgai laisvai gali nusirašyti ir išplėtoti šį scenarijų – aš nesupykčiau... Tikiuosi, Kinija irgi... Iš ledo vanduo...

.....

pavasaris po žiemos

kaskart vis kitoks

2014 m. kovas